

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
dne 1. června 1999, čj. 22 065/99-23 s platností od 1. září 1999

Učební osnova předmětu **EKONOMIKA** pro tříleté učební obory SOU

Pojetí vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět ekonomika seznamuje žáky se základními ekonomickými vztahy a s ekonomickým prostředím, ve kterém se jako zaměstnanci či podnikatelé budou pohybovat.

Cílem výuky předmětu je, aby žáci porozuměli podstatě podnikatelské činnosti a dovedli se správně orientovat v ekonomických souvislostech reálného života. Žáci si osvojují základní činnosti související se zaměstnaneckými či podnikatelskými aktivitami ve svém oboru.

Po absolvování výuky předmětu žák:

- rozumí obsahu základních pojmů z tržní ekonomiky a je schopen je správně používat,
- orientuje se v situaci na trhu práce a v pracovněprávních vztazích,
- chápe podstatu a cíl podnikání, umí v zásadě rozlišit právní formy podnikání,
- má přehled o základních podnikových činnostech,
- ví, jak v zásadě postupovat při zřizování živnosti,
- umí charakterizovat strukturu majetku podniku a jeho zdrojů, dovede vypočítat hodnotu majetku a zdrojů,
- chápe princip hospodaření podniku, ví, jak se zjišťuje hospodářský výsledek podniku,
- chápe podstatu mzdy, daní, zdravotního a sociálního pojištění,
- zná náležitosti základních účetních dokladů a dovede je vyhotovit.

Obsah vzdělání vychází z postavení předmětu v celkové koncepci oboru vzdělání. Absolvent má být nejen připraven na pracovní uplatnění ve své profesi, ale i na uplatnění nutných ekonomických přístupů jak v zaměstnanecké, tak v podnikatelské pozici. Dřívější jednoznačná a velmi podrobná dělba práce se důsledně uplatňuje pouze ve větších podnicích. V malých podnicích a zejména v samostatném podnikání musí absolvent prakticky zvládat množství ekonomických činností nebo alespoň dobře rozumět jejich podstatě. Za současné situace na trhu práce se tedy absolvent musí orientovat i v základních ekonomických souvislostech.

Dále je obsah vzdělání zaměřen na základní činnosti, které bude vykonávat jako zaměstnanec a rovněž je nutno předpokládat, že po určité době dojde ke snaze se uplatnit v rámci vlastní firmy. Obtížné postavení absolventa jako nezaměstnaného či zaměstnance u malých firem vede k nutnosti zařadit učivo o pracovněprávních vztazích a způsobech hledání zaměstnání. Uplatnění žáka v malé nebo vlastní firmě klade nároky na rozšíření obsahu vzdělání např. o učivo účetní evidence. Smyslem jeho zařazení je, aby žák získal přehled o náležitostech, vyhotovování a oběhu základních účetních dokladů.

Ve výuce se klade především důraz na osvojení praktických dovedností, protože ekonomické vědomosti a dovednosti nejsou těžištěm vzdělání žáka, ale nutným prostředkem k jeho lepšímu uplatnění ve světě práce. Z toho důvodu se neklade důraz na osvojení teoretické podstaty příslušné tematiky, ale především na praktické zvládnutí dovedností, odpovídajících v podstatě činnostem živnostenského charakteru. Základem vzdělávání je tedy

aplikace nejnütnějších vědomostí při řešení praktických problémů (např. postup při zřizování živnosti) a na příkladech z praxe v oboru vyučení (např. propočet spotřeby materiálu v podniku). Příslušná témata jsou uvedena v rozpisu učiva kurzívou. Vyučující volí rozsah činnosti žáků v jednotlivých praktických tématech podle charakteru oboru a z toho vyplývajícího předpokládaného uplatnění absolventů.

Z klíčových dovedností předmět rozvíjí zejména dovednost řešit problémy a problémové situace, neboť ve výuce se upřednostňuje problémové vyučování před tradičním výkladem. Problémem k řešení může být např. hledání zaměstnání v oboru, vyplnění daňového přiznání a další. Předmět klade důraz také na komunikativní dovednosti, které žáci rozvíjejí zejména při prezentaci (obhajobě) řešení problémů.

Rámcový rozpis učiva

**2. a / nebo 3. ročník
(2 až 4 hodiny týdně)**

1. Základní ekonomické pojmy

Potřeby, statky, služby

Spotřeba, životní úroveň

Výroba, výrobní faktory, hospodářský proces

Trh, tržní subjekty, nabídka, poptávka, zboží, cena

Sestavení tabulky nabídky a poptávky, určení rovnovážné ceny, grafické znázornění

2. Pracovněprávní vztahy a související činnosti

Zaměstnání, hledání zaměstnání, služby úřadů práce

Vypracování odpovědi na inzerát, formulování svých předpokladů a požadavků, kontakt s úřadem práce ke zjištění možnosti zaměstnání v oboru

Nezaměstnanost, podpora v nezaměstnanosti, rekvalifikace, celoživotní vzdělávání

Vznik pracovního poměru, povinnosti a práva zaměstnance a zaměstnavatele

Pracovní smlouva a její náležitosti, vyplnění osobního dotazníku

Změny a skončení pracovního poměru

3. Podnik

Podnikání, právní formy podnikání

Podnikání podle Živnostenského zákona

Vypracování žádosti o živnostenské oprávnění v oboru, vč. zjištění potřebných náležitostí

Obchodní společnosti, druhy

Orientace v obchodním zákoníku

4. Majetek podniku a jeho hospodaření

Struktura majetku, investiční majetek, oběžný majetek

Výpočet hodnoty majetku a podílu jednotlivých složek v podniku oboru

Struktura zdrojů majetku, vlastní zdroje, cizí zdroje

Výpočet hodnoty zdrojů majetku a podílu vlastních a cizích zdrojů v podniku oboru

Náklady, výnosy, hospodářský výsledek podniku

Výpočet hospodářského výsledku v podniku oboru

Kalkulace ceny výrobku typického pro obor

5. Podnikové činnosti

Hlavní činnost, výroba

Propočet výrobní kapacity v podniku oboru

Zásobovací činnost

Propočet spotřeby materiálu v podniku oboru

Investiční činnost, druhy investic v podniku oboru

Personální činnost

Marketing, management

Schéma podnikatelského záměru typického daný obor

6. Peníze, mzdy, daně, pojistné

Peníze, hotovostní a bezhotovostní platební styk

Vyplnění poštovních poukázek

Založení spořicího (postřicího) účtu

Mzda časová a úkolová

Daňová soustava, sociální a zdravotní pojištění

Orientace v daňovém přiznání

7. Účetní evidence

Náležitosti, oběh a vyhotovování účetních dokladů

Vyhotovení faktury, dodacího listu, příjemky, výdejky, skladové karty, inventární karty, mzdového listu, příjmového a výdajového pokladního dokladu, jednorázového a trvalého příkazu k platbě, seznámení s výpisem z bankovního účtu